

I. Czytanie ze zrozumieniem

Jeśli wierzyć arabskim dziejopisom, Sana byłaby najstarszym miastem świata. Założona ponoć przez Sema, syna Noego, wkrótce po spłynięciu wód potopu, mogłaby być jednym z pierwszych miejsc globu zasiedlonych przez człowieka. Zważywszy, że Arabowie podobnie jak Żydzi są Semitami, to może prawdą jest, iż – jak utrzymują – wywodzą się z rodu Sema.

Podania mówią, że przybył on do Jemenu z północy, wiedziony przez ptaka do miejsca, gdzie miał się osiedlić. Nazwał je Miastem Sema, które Biblia wspomina już jako Azal, a wieki później, gdy aglomerację opasano murami, mówiono o niej Sana, co znaczy warownia.

Pierwotnie Arabię zamieszkiwali więc Żydzi. Dopiero w początkach VI wieku zawładnęli nią Abisyńczycy, wprowadzając do Sany chrześcijańskie budowle. Wkrótce, bo około 630 roku, Półwysep Arabski opanowali muzułmanie, a ich cywilizacja rozkwitała szybko. Całkowicie zniszczyli architektoniczny dorobek chrześcijan, zastępując go budownictwem islamskim i bazując na materiałach burzonych budowli. Sana została stolicą dopiero w 1918 roku, po opuszczeniu miasta przez okupujących kraj Turków, a pomimo zmiany statusu mieściła się cała w swych starych murach. Patrząc na współczesną, ponadmilionową metropolię, trudno uwierzyć, że w obwarowaniach otaczających zaledwie jej fragment czterdzieści lat temu zamykało się całe miasto. Z zewnątrz murów widok musiał być niezwykle, gdy spoza nich wystawały dziwne, wysokie budowle – ni to domy, ni wieże – okienkami niczym zdziwionymi oczami wpatrujące się w zielone pola upraw, które podchodziły pod miasto. (...)

Odkrycia pierwszych dekad XX wieku potwierdziły zamieszkiwanie terenów obecnego Jemenu od prehistorycznych czasów. Znaleźiska dowiodły funkcjonowania wysoce rozwiniętych kultur, jak królestwo Saby istniejące od około 1200 roku przed Chrystusem. Dzięki położeniu na kadzidlany szlaku czerpało ono korzyści z upraw oraz handlu mirrą i kadzidłem, co zapewniało mu legendarne bogactwo i sławę. W czasach królestwa stolicą tych ziem był Marib, Sana zaś ważnym punktem postępu karawan oraz – o czym świadczą kroniki z II wieku p.n.e. – głównym miejscem stacjonowania wojsk w górskim rejonie. Stolica Republiki Jemeńskiej leży bowiem na wysokości 2400 metrów n.p.m., otoczona łańcuchem jeszcze wyższych szczytów. Dziś, obłożona przez nijaką współczesną zabudowę, stara Sana wygląda bardziej iluzorycznie niż pół wieku temu...

Krystyna Słomka, *Sana. Z baśni wyjęta*. [w:] „Poznaj Świat” 3/2007, s.41-42.

1. Zamieszczony artykuł dotyczy:

- A) historii arabskiego miasta
 B) zabytków żydowskiej kultury
 C) dziejów narodu żydowskiego
 D) rozwoju cywilizacji jemeńskiej

2. Autorka powołuje się na:

- A) legendy
 B) kroniki
 C) Biblię
 D) powieści

3. Obecnie architektura Sany nosi ślady kultury:

- A) słowiańskiej
 B) chrześcijańskiej
 C) żydowskiej
 D) islamskiej

4. Położenie Sany przyczyniło się do:

- A) rozkwitu handlu
 B) rozwoju rolnictwa
 C) rozbudowy miasta
 D) wzbogacenia miasta

5. „Iluzoryczność” miasta, według autorki, wynika z:

- A) zaludnienia
 B) położenia
 C) zabudowy
 D) klimatu

6. Charakterystyczną cechą Sany jest:

- A) warowny mur wokół starych zabudowań
 B) niska, parterowa zabudowa starej części miasta
 C) wiek miasta, sięgający czasów prehistorycznych
 D) położenie miasta na rozległej płaszczynie

II. Nauka o języku

7. Zdaniem bezpodmiotowym jest wypowiedzenie:

- A) Zaczyna się przedstawienie.
 B) Prosi się wszystkich o ciszę.
 C) Rozpoczęto uroczystość.
 D) Od rana strasznie pada.

8. Podmiot domyślny znajduje się w zdaniu:

- A) Zawsze będę wspominać te strony. B) Chyba kupimy ten rower.
 C) Za domem stoi stara szopa. D) Zastanowiły mnie twoje poglądy.

9. Prawidłowo wskazano (podkreślono) podmiot w zdaniu:

- A) Nie miał wiele czasu. B) Czasu było bardzo dużo.
 C) Brak czasu dawał się im we znaki. D) Nie starczyło nam czasu na zabawę.

10. Prawidłowo wskazano (podkreślono) orzeczenie w zdaniu:

- A) Ta dziewczyna ciągle buja w obłokach. B) Ten chłopiec jest moim bratem.
 C) Moja koleżanka zostanie aktorką. D) On będzie recytować wiersze.

11. W zdaniu *Mimo przestróg rodziców chłopak potajemnie wymknął się rano z domu.* - jest okolicznik:

- A) miejsca B) czasu C) sposobu D) przyzwolenia

12. Ubezdźwięczenie wsteczne następuje w wyrazie:

- A) przecież B) żabka C) wszyscy D) krzyczeń

13. Archaizmem jest wyraz, który:

- A) ma kilka znaczeń B) nie odmienia się
 C) ma tylko liczbę pojedynczą D) powstał niedawno

III. Literatura i sztuka

14. Klara, bohaterka komedii pt. „Zemsta”, zażądała od Papkina, aby:

- A) stoczył pojedynek B) skoczył w ogień
 C) milczał przez 6 miesięcy D) zastosował dietę

15. Na uroczystości dziadów, przedstawionych w dramacie A. Mickiewicza, zjawia się duch:

- A) dziewczyny B) dziecka C) księdza D) pana wioski

16. Bohaterem epopei pt. „Pan Tadeusz” jest:

- A) Guślarz B) Gerwazy C) Wojski D) Stolnik

17. Epopeję cechuje:

- A) podział tekstu na księgi lub pieśni B) tematyka fantastyczna
 C) styl potoczny D) inwokacja

18. Podczas przedśmierтной spowiedzi Ksiądz Robak wyznał, że:

- A) jest sędzią Soplicą B) nie kochał Ewy
 C) zdradził ojczyznę D) podstępnie zabił człowieka

19. Balladyna została żoną Kirkora, ponieważ:

- A) była piękniejsza od Aliny B) pierwsza przyniosła pełny dzban malin
 C) taki był plan Goplany D) księżę chciał poślubić wiejską dziewczynę

20. Bohaterka satyry pt. „Żona modna” domagała się:

- A) wydawania kosztownych przyjęć B) hołdowania szlacheckim tradycjom
 C) prowadzenia życia na wzór francuski D) zbytków, drogich drobiazgów, luksusu

21. Prawidłowo zestawiono nazwisko twórcy z dziedziną sztuki w szeregu:

- A) Antonio Vivaldi - rzeźba B) Cyprian Kamil Norwid - poezja
 C) Peter Paul Rubens - muzyka D) Marc Chagall - malarstwo

22. Wiek Oświecenia w Polsce to czasy:

- A) Szkoły Rycerskiej B) Teatru Narodowego
 C) Konstytucji 3 maja D) powstania listopadowego

23. Barok w architekturze charakteryzuje się:

- A) bogatą sztukaterią B) dynamiką kompozycji
 C) zrównoważeniem form i harmonią D) strzelistymi wieżami

24. Wawelskie arras przedstawiają:

- A) sceny biblijne B) krajobrazy i zwierzęta
 C) herby Polski i Litwy D) sceny groteskowe

25. Zamek wawelski był siedzibą króla:

- A) Bolesława Chrobrego B) Władysława Łokietka
 C) Kazimierza Wielkiego D) Jana III Sobieskiego

26. Częścią przedstawienia teatralnego jest:

- A) prolog B) fabuła C) zawiązanie akcji D) punkt kulminacyjny